

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 4Co/193/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7712211692
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Tutko
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7712211692.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Tutka a sudcov JUDr. Ladislava Cakociho a JUDr. Adriany Murínovej v právnej veci žalobkyne E.. P. R., bytom v E., P. Č.. X, zastúpenej JUDr. Jánom Mikulákom, advokátom so sídlom v Košiciach, Františkánska č. 5, proti žalovaným 1. I. R., bytom v E., P. Č.. X, 2. H. R., bytom v J., H. U. Č.. XXX, 3. E.. Z. J., bytom A. Č.. XX, Č. S., 4. E. R., bytom v T., P. Č.. X, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 3.4.2013, č.k. 19C/97/2012-34 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa konanie neprerušil, žalobu zamietol a náhradu trov konania žalovaným nepriznal.

Týmto rozsudkom rozhodol súd prvého stupňa o návrhu žalovanej na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva účastníkov.

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že na LV č. XXX katastrálneho územia Ú. sú ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností tam zapísaných vedení pod T. I. R. v podiele X/X, pod T. O.. D. R. v podiele X/X, pod T. R. H. v podiele X/X, pod T. R. P. v podiele X/X a pod T. Z. R.O.Z. v podiele X/X. Ďalej vychádzal zo zistenia, že podielový spoluvlastník zapísaný pod T. O.. D. R. zomrel v roku XXXX a podľa tvrdenia účastníkov ako jediný dedič prichádza do úvahy žalovaný v 4. rade E. R. ako syn poručiteľa. Ďalej súd vychádzal zo správy Okresného súdu Malacky, z ktorého vyplýva, že po poručiteľovi O.. D. R. sa nevedlo a nevedie dedičské konanie.

Na základe uvedených zistení dospel súd prvého stupňa k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie na strane žalovaných. Podľa názoru súdu účastníkmi konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva sú zásadne všetci podieloví spoluvlastníci, pretože predmetom vyporiadania je vždy celá vec patriaca spoluvlastníkom a je potrebné vyriešiť všetky právne vzťahy vyplývajúce z vyporiadania. Z predloženého listu vlastníctva vyplýva, že ako podieloví spoluvlastníci sporných nehnuteľností sú vedení žalobkyňa E.. P. R., žalovaní I. R., H. R., E.. Z. J. I. O.. D. R., ktorý podľa vyjadrenia účastníkov zomrel. Žalovaný v 4. rade ako podielový vlastník na liste vlastníctva zapísaný nie je. Skutočnosť, že by mal byť jediným dedičom po O.. D. R., a teda aj vlastníkom podielu, ktorý patril poručiteľovi, žalobkyňa žiadnym spôsobom nepreukázala. Túto skutočnosť by

preukazovalo okrem zápisu na liste vlastníctva iba právoplatné rozhodnutie súdu o tom, že žalovaný v 4. rade podiel poručiteľa zdedil. Pred právoplatným ukončením dedičského konania súd nemôže rozhodnúť o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, pretože nie je známy okruh dedičov, nie je známe, kto spoluvlastnícky podiel nadobudol, či ho nadobudol celý, či na strane potencionalneho dediča neprichádza do úvahy dedičská nespôsobilosť, či nedošlo k vydedeniu, či existujú závetní dedičia alebo či nenastali iné právne skutočnosti majúce vplyv na dedenie po poručiteľovi. O.. D. R. nebol účastníkom konania a počas konania nestratil spôsobilosť byť účastníkom konania, preto neprichádza do úvahy postup súdu podľa § 107 O.s.p., to znamená pokračovanie s dedičmi účastníka, resp. prerušenie konania do ukončenia dedičského konania. Súd bol teda toho názoru, že keď po O.. D. R. sa dedičské konanie nevedie, súd nemôže prerušiť konanie ani podľa § 109 ods. 2 písm. c) O.s.p.

O trovách konania súd rozhodol tak, že ich náhradu žalovaným nepriznal, pretože si náhradu v lehote 3 dní od vyhlásenia rozsudku nevyčísľili.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa. Žiadala, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V odvolaní uviedla, že sa nestotožňuje so závermi súdu prvého stupňa. Konanie o dedičstve je nesporovým konaním a je toho názoru, že ako pasívne legitimovanú osobu správne označila aj syna poručiteľa, ktorý je uvedený ako žalovaný v 4. rade. Neobstojí názor súdu, že žiadnym spôsobom nepreukázala, či je pasívne legitimovaný alebo nie je. Túto skutočnosť nemá ako preukázať, keďže nedisponuje rozhodnutím vydaným v dedičskom konaní. V časoch podania žaloby nebolo možné zistiť, či došlo k prejednaniu dedičstva a ak, akým spôsobom bolo dedičstvo prejednané a zároveň, či v prípade vydania rozhodnutia o dedičstve nedošlo k zápisu dedičov ako spoluvlastníkov predmetnej nehnuteľnosti len chybou konajúceho súdu, resp. príslušného katastra. Podľa jej názoru súd mal možnosť a povinnosť zaobstarat' si potrebné skutkové tvrdenia a dôkazy (§ 120 ods. 2 O.s.p.), lebo je zodpovedný za dostatočné zistenie skutkového stavu. Tieto zásady platia aj pre tie prípady, keď po právoplatnou skončení konania o dedičstve sa objaví nejaký poručiteľov majetok, ktorý treba prejednať v konaní o dodatočnom prejednaní dedičstva a o novoobjavenom majetku. Súd prvého stupňa mal po zaslaní správy z Okresného súdu Malacky informácie o tom, že dedičské konanie po poručiteľovi O.. D. R. nebolo vedené a ani sa nevedie a sú tu dané dôvody na začatie dedičského konania, resp. konania o novoobjavenom majetku. Z týchto dôvodov mal v zmysle zásady oficiality začať konanie, resp. dať podnet na začatie konania miestne príslušnému súdu a následne z dôvodu existencie iného konania, konanie o zrušení bezpodielového spoluvlastníctva prerušiť. Vychádzajúc z uvedeného nie je zrejmé, z akého dôvodu súd uvedenú požiadavku považoval za nedôvodnú, a preto je v tejto časti rozhodnutie nepreskúmateľné. Na druhej strane tým, že konajúci súd neriešil otázku dedičstva a jej vyriešenie ponechal len na samotných účastníkov konania, porušil zásadu oficiality. Neprerušenie konania s nevyhnutným dôsledkom zamietnutia žaloby sa za týchto okolností javí ako formalistické a je možné ho považovať za nespravodlivé. Podľa jej názoru teda konajúci súd prvého stupňa nesprávne aplikoval právnu úpravu, čím má konanie inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutia vo veci.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1, 3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 156 ods. 3 v spojení s § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

Odvolací súd je v prejednávanej veci toho názoru, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci ak dospel k záveru, že návrhu žalobkyne na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nemožno vyhovieť pre nedostatok pasívnej vecnej legitimácie na strane žalovaných, ktorý následne aj správne právne posúdil, ak žalobu zamietol. Ani počas odvolacieho konania nedošlo k zmene skutkového ani právneho stavu, preto odvolací súd na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvého stupňa, poukazuje a v celom rozsahu sa s nimi stotožňuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

K odvolaniu žalobkyne je potrebné uviesť, že toto nemožno považovať za dôvodné, ak vychádza z názoru, že ako pasívne legitimovanú osobu správne označila aj syna poručiteľa - žalovaného v štvrtom rade.

Dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa (§ 460 Občianskeho zákonníka). Nadobudnutie dedičstva poručiteľovým dedičom však nedochádza len na základe smrti poručiteľa. Právna úprava dedičského práva vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva; predpokladá mimo iné, že dedičstvo po každom poručiteľovi musí byť súdom prejednané a rozhodnuté, že konanie o dedičstve sa zahajuje i bez návrhu a že v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý pri pôvodnom prejednaní a rozhodnutí o dedičstve nebol známy (nebol zistený). Podľa uznesenia súdu potvrdenie dedičstva alebo vyporiadanie dedičov sa nadobúda dedičstvo s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. V čase od smrti poručiteľa až do potvrdenia dedičstva alebo vyporiadania dedičov právoplatným uznesením súdu, tu nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstve skončí (najmä, kto sa stane poručiteľovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerými poručiteľovými dedičmi).

Rozhodnutím súdu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva podľa § 142 Občianskeho zákonníka sa zakladajú nové hmotnoprávne vzťahy po zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva, a preto sa jedná o rozhodnutie majúce konštitutívnu povahu. Aby mohol byť tento cieľ dosiahnutý, musia byť účastníkmi konania o zrušení a vyporiadaní všetci doterajší spoluvlastníci. Je tomu tak preto, že účastníci tohto konania majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle ust. § 91 ods. 2 O.s.p. Jedná sa o konanie, kedy ide o také spoločné práva a povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých spoluvlastníkov ako účastníkov hmotnoprávneho vzťahu, čo platí bez ohľadu na veľkosť spoluvlastníckych podielov jednotlivých spoluvlastníkov. Napokon ani naplnenie zákonných predpokladov pre zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva by nemohlo byť bez účasti všetkých spoluvlastníkov založené, keď posúdenie hľadiska účelnosti využitia veci by nebolo pri neúčasti všetkých spoluvlastníkov realizovateľné. Ak sa teda konania nezúčastnia všetci podieloví spoluvlastníci, je táto skutočnosť ďalším dôvodom k zamietnutiu žaloby.

V prejednávanej veci zo žalobného návrhu je zrejmé, že jeden z podielových spoluvlastníkov sporných nehnuteľností, O.. D. R., zomrel pred začatím tohto konania a v konaní nebolo preukázané, aby sporné nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom zrušenia a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva boli predmetom konania o dedičstve po poručiteľovi O.. D. R..

Keďže doposiaľ ešte nedošlo v konaní o dedičstve k vyporiadaniu ohľadom nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto sporu, niet podkladov pre konštatovanie, že v žalobnom návrhu označený žalovaný v štvrtom rade E. R. je podielovým spoluvlastníkom týchto nehnuteľností. Je tomu tak preto, že kým sa konanie o dedičstve právoplatne neskončí takým spôsobom, že sa potvrdí nadobudnutie vecí z dedičstva po poručiteľovi O.. D.F. R., zostáva otvorená otázka, či v žalobe označený ako žalovaný v štvrtom rade E. R., sa vôbec stane podielovým spoluvlastníkom. V konaní o dedičstve môže totiž dôjsť napríklad k takému vyporiadaniu, že uvedený podiel spornej nehnuteľnosti môže pripadnúť do výlučného vlastníctva iného z dedičov, prípadne bude dedičstvo odmietnuté. Vyporiadanie medzi dedičmi má spätnú pôsobnosť a jeho účinky nastávajú už ku dňu smrti poručiteľa. Avšak kým nie je isté, že v dôsledku dedenia vzniklo podielové spoluvlastníctvo, treba návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva považovať za predčasný a súd nemôže tomuto návrhu vyhovieť. Preukázanie spoluvlastníckeho práva je totiž podmienkou pasívnej vecnej legitímácie, ktorú v konaní preukazuje žalobca.

Tak je tomu aj v prípade, ak v priebehu konania o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva zomrie niektorí z podielových spoluvlastníkov, hoci vystupoval ako žalobca či žalovaný, pretože spravidla povaha veci nepripúšťa, aby sa pokračovalo v tomto konaní skôr, než bude z rozhodnutia o dedičstve zrejmé, kto z dedičov prevezme spoluvlastnícky podiel od poručiteľa a môže ako jeho právny nástupca v konaní pokračovať. Preto pred právoplatným skončením konania o dedičstve nemôže súd rozhodovať o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva k veciam po poručiteľovi a je namieste prerušiť konanie až do skončenia dedičského konania. V prejednávanej veci podielový spoluvlastník O.. D. R. zomrel pred začatím konania, preto neboli splnené ani podmienky pre prerušenie tohto konania ako to navrhovala žalobkyňa.

Z vyššie uvedených dôvodov preto nemožno považovať za správny názor žalobkyne, že zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo účastníkov možno aj s prípadným právnym nástupcom poručiťľa bez toho, aby spoluvlastnícke právo nebolo predmetom konania o dedičstve. Takýmto postupom by došlo k obchádzaniu zákonného postupu pri nadobúdaní dedičstva v rámci dedičského práva.

Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že nie sú dané žalobkyňou uvádzané odvolacie dôvody, preto odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ust. § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., podľa ktorých právo na náhradu trov odvolacieho konania má úspešný účastník, v danom prípade žalovaní, ktorým však v súvislosti s odvolacím konaním trovy nevznikli a žalobkyňa v odvolacom konaní úspech nemala, preto odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Uvedené rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.